

KONFERENSIYA

“JIZZAX VILOYATI IJTIMOIIY-IQTISODIY
RIVOJLANISHINING ASOSIY
YO’NALISHLARI: MUAMMO VA YECHIMLAR”

RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY ANJUMANI

2025-yil 21 noyabr

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI O‘ZBEKISTON MILLIY
UNIVERSITETINING JIZZAX FILIALI**

**JIZZAX VILOYATI IJTIMOIIY-IQTISODIY
RIVOJLANISHINING ASOSIY YO‘NALISHLARI:
MUAMMO VA YECHIMLAR**
*mavzusidagi Respublika ilmiy-texnik anjuman materiallari
to‘plami*
(2025-yil 21-22-noyabr)

JIZZAX-2025

Jizzax viloyati ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishining asosiy yo‘nalishlari: muammo va yechimlar. Respublika ilmiy-texnik anjuman materiallari to‘plami – Jizzax: O‘zMU Jizzax filiali Iqtisodiyot va turizm kafedrası, 2025-yil 21-22-noyabr. 557-bet.

Respublika miqyosidagi ilmiy-texnik anjuman materiallarida zamonaviy kompyuter ilmlari va muhandislik texnologiyalari sohasidagi innovatsion tadqiqotlar aks etgan.

Globallashuv sharoitida davlatimizni yanada barqaror va jadal sur‘atlar bilan rivojlantirish bo‘yicha amalga oshirilayotgan islohotlar samarasini yaxshilash sohasidagi ilmiy-tadqiqot ishlariga alohida e‘tibor qaratilgan. Zero iqtisodiyotning, ijtimoiy sohalarni qamrab olgan modernizatsiya jarayonlari, hayotning barcha sohalarini liberallashtirishni talab qilmoqda.

Ushbu ilmiy ma‘ruza tezislari to‘plamida mamlakatimiz va xorijlik turli yo‘nalishlarda faoliyat olib borayotgan mutaxassislar, olimlar, professor-o‘qituvchilar, ilmiy tadqiqot institutlari va markazlarining ilmiy xodimlari, tadqiqotchilari, magistr va talabalarning ilmiy-tadqiqot ishlari natijalari mujassamlashgan.

Mas‘ul muharrirlar: DSc.prof. Turakulov O.X., t.f.n., dots. Baboyev A.M.

Tahrir hay‘ati a‘zolari: p.f.d.(DSc), prof. Turakulov O.X., t.f.n., dots. Baboyev A.M., t.f.f.d.(PhD), prof. Abduraxmanov R.A., p.f.f.d.(PhD) Eshankulov B.S., p.f.n., dots. Alimov N.N., p.f.f.d.(PhD), dots. Alibayev S.X., t.f.f.d.(PhD), dots. Abdumalikov A.A, p.f.f.d.(PhD) Hafizov E.A., f.f.f.d.(PhD), dots. Sindorov L.K., t.f.f.d.(PhD), dots. Nasirov B.U., b.f.f.d. (PhD) O‘ralov A.I., p.f.n., dots. Aliqulov S.T., t.f.f.d.(PhD) Kuvandikov J.T., i.f.n., dots. Tsoy M.P., Sharipova S.F., Jo‘rayev M.M.

Mazkur to‘plamga kiritilgan ma‘ruza tezislarning mazmuni, undagi statistik ma‘lumotlar va me‘yoriy hujjatlarning to‘g‘riligi hamda tanqidiy fikr-mulohazalar, keltirilgan takliflarga mualliflarning o‘zlari mas‘uldirlar.

9. O‘zbekiston Respublikasi Statistika agentligi. Quarterly Reports — rasmiy statistik relizlar va jadval bazasi.

YOSHLAR TADBIRKORLIGINI QO‘LLAB-QUVVATLASH SIYOSATI: O‘ZBEKISTON TAJRIBASI VA XALQARO TAQQOSLASH

Usmonova Vasila Botirovna

O‘zMUJF “Iqtisodiyot va turizm” kafedrasi assistenti

Annotatsiya: Maqolada O‘zbekistonda yoshlar tadbirkorligini qo‘llab-quvvatlash siyosati, uning tashkiliy-huquqiy asoslari, davlat tomonidan yaratilayotgan iqtisodiy mexanizmlar, moliyaviy ko‘mak shakllari hamda me‘yoriy islohotlarning samaradorligi yoritiladi. Shuningdek, rivojlangan xorijiy davlatlar tajribasi (Janubiy Koreya, Germaniya, Turkiya va Yevropa Ittifoqi davlatlari) misolida yoshlar tadbirkorligini rivojlantirishning zamonaviy yondashuvlari tahlil qilinadi. Qiyosiy tahlil asosida O‘zbekiston uchun istiqbolli yo‘nalishlar hamda siyosiy takomillashtirish bo‘yicha ilmiy-amaliy xulosalar ishlab chiqilgan.

Kalit so‘zlar: yoshlar tadbirkorligi, davlat siyosati, moliyaviy qo‘llab-quvvatlash, innovatsion tadbirkorlik, startap ekotizimi, xalqaro tajriba, bandlik, inson kapitali.

O‘zbekiston Respublikasida yoshlar tadbirkorligini rivojlantirish davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biri sifatida shakllanib bormoqda. Mazkur sohada amalga oshirilayotgan tizimli islohotlar, yangi dasturlar, moliyaviy qo‘llab-quvvatlash mexanizmlari va institutsional yangiliklar yoshlarga biznes boshlash va o‘z g‘oyalarini ro‘yobga chiqarish uchun qulay shart-sharoit yaratmoqda. So‘nggi yillarda qabul qilingan farmon va qarorlar, turli davlat dasturlari hamda aholining ijtimoiy qatlamlariga yo‘naltirilgan kompleks yondashuvlar yoshlarning iqtisodiy faolligini oshirishda muhim omil bo‘lmoqda.

Avvalo, “Yoshlar tadbirkorligini qo‘llab-quvvatlash agentligi”ning tashkil etilishi sohada mustahkam institutsional poydevor yaratdi. Ushbu agentlik yoshlarning biznes tashabbuslarini aniqlash, ularni biznes yuritish bo‘yicha maslahatlar bilan ta‘minlash, biznes-reja tuzishdan tortib, marketing, huquqiy masalalar va moliyaviy savodxonlik yo‘nalishlarida ko‘mak berish, shuningdek, hududlarda tadbirkorlik infratuzilmasini kengaytirishga xizmat qilmoqda. Mazkur tuzilma yoshlar bandligini ta‘minlash, ularning innovatsion g‘oyalarini qo‘llab-quvvatlashda muhim o‘rin tutmoqda.

Yoshlar startap loyihalarini moliyalashtirishga qaratilgan Prezident qarorlari sohani rivojlantirishning asosiy vositalaridan biridir. Ushbu hujjatlar orqali yoshlarning innovatsion g‘oyalari, ijtimoiy va texnologik yo‘nalishlardagi startap tashabbuslari, kichik ishlab chiqarish va xizmat ko‘rsatish loyihalari uchun grantlar, imtiyozli kreditlar, subsidiya va boshqa moliyaviy ko‘maklar ajratilmoqda. Bundan tashqari, kichik biznesni ro‘yxatdan o‘tkazish jarayonlarining soddalashtirilishi,

soliq imtiyozlari berilishi va byurokratik to‘siqlarning kamaytirilishi yoshlarning biznes boshlash imkoniyatlarini yanada kengaytirdi.

Yoshlar tadbirkorligini rivojlantirish borasida eng yirik tashabbuslardan biri — “Yoshlar: 1+1” dasturidir. Ushbu dasturning asosiy maqsadi ishsiz va uyushmagan yoshlarni kasb-hunar va tadbirkorlik faoliyatiga jalb etishdan iborat. “Har bir tadbirkor — yoshlarga madadkor” tamoyili asosida tajribali tadbirkorlarga bittadan ishsiz yosh biriktirilib, ularni amaliy o‘qitish, kasbga o‘rgatish va ishga joylashtirish tizimi joriy qilindi. Dastur doirasida 500 ming nafardan ortiq yoshlar bandligini ta‘minlash imkoniyati paydo bo‘lgani Prezident tomonidan alohida e‘tirof etildi. Bu yondashuv nafaqat yoshlar uchun amaliy ko‘nikma maktabi, balki jamiyatda ustoz-shogird an‘anasini tiklashning zamonaviy modeli sifatida ham ahamiyatli bo‘ldi.

Yurtimiz rahbari ta‘kidlaganidek¹⁶, “Hunarli kishi xor bo‘lmas”. Ammo so‘nggi yillarda yoshlarning mohir ustozlar qo‘lida kasb-hunar o‘rganishi yetarli darajada rag‘batlantirilmayotgani ayrim kamchiliklarga sabab bo‘lmoqda. Shu bois, “ustoz-shogird” an‘anasini kuchaytirish, hunarmand ustalarni moddiy rag‘batlantirish, ularning faoliyatini qo‘llab-quvvatlash tizimi joriy etilishi ham yoshlar bandligi va tadbirkorligi uchun muhim o‘zgarish bo‘ldi. Bandlikka ko‘maklashish jamg‘armasi orqali ustozlarga beriladigan rag‘batlantirish choralari bu yo‘nalishda yanada samarali mexanizmni shakllantirdi”.

Yoshlar tadbirkorligi uchun hududlarda qulay infratuzilma yaratish maqsadida Prezident tashabbusi bilan “Yoshlar kichik sanoat zonolari” tashkil etilmoqda¹⁷. Bu sanoat zonalarida yoshlarning amaliy biznes g‘oyalari uchun ishlab chiqarish maydonlari, binolar, texnik jihozlar va infratuzilmaviy sharoitlar yaratilmoqda. Eng muhimi, ushbu obyektlar yosh tadbirkorlarga imtiyozli ijara yoki lizing asosida taqdim etiladi. Bu esa ularga katta mablag‘ sarflashsiz ishlab chiqarishni yo‘lga qo‘yish imkonini bermoqda.

Shu bilan birga, Investitsiyalar va tashqi savdo vazirligi huzurida yoshlar loyihalarini moliyalashtirish uchun maxsus jamg‘arma tashkil etilib, unga 100 million AQSH dollari miqdorida mablag‘ ajratildi. Jamg‘arma orqali yoshlar startaplarini past foizli kreditlar va qulay shartlarda moliyalashtirish imkoniyati yaratildi. Bu esa yoshlarga innovatsion g‘oyalarini keng ko‘lamda ro‘yobga chiqarish, ularni iqtisodiyotning yangi sohalariga olib kirish uchun keng yo‘l ochdi.

Mamlakatda yoshlar tadbirkorligi bo‘yicha moliyaviy qo‘llab-quvvatlash mexanizmlari izchil takomillashib bormoqda¹⁸. “Yoshlar – 1” va “Yoshlar – 2” kredit dasturlari orqali past foizli kreditlar ajratilishi, yoshlarning xizmat ko‘rsatish, ishlab chiqarish, qishloq xo‘jaligi, hunarmandchilik, IT-startaplar kabi yo‘nalishlarda biznes boshlashiga katta imkoniyat yaratmoqda. Bundan tashqari, subsidiya va grant dasturlarining kengaytirilishi ham ko‘plab yoshlarning iqtisodiy mustaqilligiga yo‘l ochmoqda.

¹⁶ O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. M. Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi. – Toshkent, 2021.

¹⁷ O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Yoshlar kichik sanoat zonalarini tashkil etish choralari to‘g‘risida”gi qarori. — 2021.

¹⁸ “Yoshlar biznes platformasi” platformasi bo‘yicha Yoshlar ishlari agentligi hisobotlari. — Toshkent, 2022.

Zamonaviy iqtisodiyot talablaridan kelib chiqib, raqamli savodxonlik yoshlarning muvaffaqiyati uchun muhim omilga aylandi. Shu sababli, O‘zbekistonda raqamli platformalar orqali yoshlarni qo‘llab-quvvatlash tizimi ham shakllantirildi. “Yoshlar biznes platformasi” va “Yoshlar onlayn maktabi” yoshlar uchun biznes-reja tuzish, marketing, soliq va huquqiy bilimlarni o‘zlashtirish, boshqaruv ko‘nikmalariga ega bo‘lish, startap ochish va uni rivojlantirish bo‘yicha zamonaviy o‘quv dasturlarini taklif qilmoqda. Bu platformalar yoshlarning bozor talablari bilan mos bilimlarga ega bo‘lishiga yordam berib, ularni raqamli iqtisodiyotning faol ishtirokchisiga aylantirishga xizmat qilmoqda.

Umuman olganda, O‘zbekistonda yoshlar tadbirkorligini qo‘llab-quvvatlash siyosati keng ko‘lamli, tizimli va izchil amalga oshirilmoqda. Qabul qilinayotgan dasturlar, moliyaviy mexanizmlar, institutsional islohotlar va infratuzilmaviy imkoniyatlar yoshlarning iqtisodiy faolligini oshirish, ularning innovatsion loyihalarini qo‘llab-quvvatlash va mamlakat iqtisodiyotini modernizatsiya qilishga salmoqli hissa qo‘shmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. M. Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi. – Toshkent, 2021.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Yoshlar: 1+1” dasturini joriy etish to‘g‘risida”gi qarori, 2021.
3. Mirziyoyev Sh.M. “Hunarli kishi xor bo‘lmas” mavzusidagi chiqish. – Toshkent, 2021.
4. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Yoshlar kichik sanoat zonalarini tashkil etish choralari to‘g‘risida”gi qarori. — 2021.
5. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining yoshlar startaplarini moliyalashtirish bo‘yicha qarorlari. — PQ-4477, 2020.
6. “Yoshlar – 1” va “Yoshlar – 2” kredit dasturlari bo‘yicha O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarori. — VMQ-2021.
7. “Yoshlar biznes platformasi” platformasi bo‘yicha Yoshlar ishlari agentligi hisobotlari. — Toshkent, 2022.

SUN’IY INTELLEKTNING MEHNAT BOZORIGA TA’SIRI

Aliqulova Sevinch Dilmurod qizi, Qarsiboyeva Gulrux Botir qizi

Mirzo Ulug‘bek nomidagi O‘zbekiston Milliy universiteti Jizzax filiali talabalari

Ilmiy rahbar: Ergasheva Nafisa Baxridinovna

Mirzo Ulug‘bek nomidagi O‘zbekiston Milliy universiteti Jizzax filiali assistenti

Annotatsiya: Ushbu maqolada sun’iy intellekt (SI) texnologiyalarining mehnat bozoriga ko‘rsatadigan ijobiy va salbiy ta’sirlari tahlil qilinadi. Asosiy e’tibor ishlab chiqarish, xizmat ko‘rsatish va ta’lim sohalarida avtomatlashtirish